॥ गणपत्यथर्वशीर्षोपनिषत् ॥

Gaṇapatyatharvaśīrṣopaniṣat

ॐ भ॒द्रं कर्णे॑भिः शृणु॒याम॑ दे॒वाः । भ॒द्रं प॑श्येमा॒क्षभि॒र्यज॑त्राः ।
स्थि॒रैरङ्गै᳚स्तुष्टु॒वाꣳ स॑स्त॒नूभिः॑ । व्यशे॑म दे॒वहि॑तं॒ यदायुः॑ ।
स्व॒स्ति न॒ इन्द्रो॑ वृ॒द्धश्र॑वाः । स्व॒स्ति नः॑ पू॒षा वि॒श्ववे॑दाः ।
स्व॒स्ति न॒स्तार्क्ष्यो॒ अरि॑ष्टनेमिः । स्व॒स्ति नो॒ बृह॒स्पति॑र्दधातु ॥

om bhadraṁ karṇebhiḥ śṛṇuyāma devāḥ | bhadraṁ paśyemākṣabhiryajatrāḥ | sthirairaṅgaistuṣṭuvāṁ sastanūbhiḥ | vyaśema devahitaṁ yadāyuḥ | svasti na indro vṛddhaśravāḥ | svasti naḥ pūṣā viśvavedāḥ | svasti nastārkṣyo ariṣṭanemiḥ | svasti no bṛhaspatirdadhātu ||

ॐ शान्ति॒ः शान्ति॒ः शान्ति॑ः ॥

om śāntiḥ śāntiḥ śāntiḥ ||

ॐ नमस्ते गणपतये । त्वमेव प्रत्यक्षं तत्त्वमसि । त्वमेव केवलं कर्तासि । त्वमेव केवलं धर्तासि । त्वमेव केवलं हर्तासि । त्वमेव सर्वं खल्विदं ब्रह्मासि । त्वं साक्षादात्मासि नित्यम् ॥ १ ॥

om namaste gaṇapataye | tvameva pratyakṣaṁ tattvamasi | tvameva kevalaṁ kartāsi | tvameva kevalaṁ dhartāsi | tvameva kevalaṁ hartāsi | tvameva sarvaṁ khalvidaṁ brahmāsi | tvaṁ sākṣādātmāsi nityam || 1||

ऋतं वच्मि । सत्यं वच्मि ॥ २ ॥

ṛtaṁ vacmi | satyaṁ vacmi || 2||

अव त्वं माम् । अव वक्तारम् । अव श्रोतारम् । अव दातारम् । अव धातारम् । अवानूचानमव शिष्यम् । अव पश्चात्तात् । अव पुरस्तात् । अवोत्तरात्तात् । अव दक्षिणात्तात् । अव चोर्ध्वात्तात् । अवाधरात्तात् । सर्वतो मां पाहि पाहि समन्तात् ॥ ३ ॥

ava tvaṁ mām | ava vaktāram | ava śrotāram | ava dātāram | ava dhātāram | avānūcānamava śiṣyam | ava paścāttāt | ava purastāt | avottarāttāt | ava dakṣiṇāttāt | ava cordhvāttāt | avādharāttāt | sarvato māṁ pāhi pāhi samantāt || 3||

त्वं वाङ्मयस्त्वं चिन्मयः। त्वमानन्दमयस्त्वं ब्रह्ममयः। त्वं सच्चिदानन्दाद्वितीयोऽसि। त्वं प्रत्यक्षं ब्रह्मासि। त्वं ज्ञानमयो विज्ञानमयोऽसि॥ ४॥

tvaṁ vāṅmayastvaṁ cinmayaḥ | tvamānandamayastvaṁ brahmamayaḥ | tvaṁ saccidānandādvitīyo'si | tvaṁ pratyakṣaṁ brahmāsi | tvaṁ jñānamayo vijñānamayo'si || 4||

सर्वं जगदिदं त्वत्तो जायते। सर्वं जगदिदं त्वत्तस्तिष्ठति। सर्वं जगदिदं त्वयि लयमेष्यति। सर्वं जगदिदं त्वयि प्रत्येति। त्वं भूमिरापोऽनलोऽनिलो नभः। त्वं चत्वारि वाक्पदानि॥ ५॥

sarvaṁ jagadidaṁ tva̍tto jā̱yate | sarvaṁ jagadidaṁ tva̍ttasti̱ṣṭhati | sarvaṁ jagadidaṁ tvayi la̍yame̱ṣyati | sarvaṁ jagadidaṁ tvayi̍ pratye̱ti | tvaṁ bhūmirāpo'nalo'ni̍lo na̱bhaḥ | tvaṁ catvāri vā̎kpadā̱ni || 5||

त्वं गुणत्र॑याती॒तः। त्वं अवस्थात्र॑याती॒तः। त्वं देहत्र॑याती॒तः। त्वं कालत्र॑याती॒तः। त्वं मूलाधारस्थितो॑ऽसि नि॒त्यम्। त्वं शक्तित्र॑यात्म॒कः। त्वां योगिनो ध्याय॑न्ति नि॒त्यम्। त्वं ब्रह्मा त्वं विष्णुस्त्वं रुद्रस्त्वमिन्द्रस्त्वमग्निस्त्वं वायुस्त्वं सूर्यस्त्वं चन्द्रमास्त्वं ब्रह्म॒ भूर्भुव॑ः स्व॒रोम्॥ ६॥

tvaṁ guṇatra̍yātī̱taḥ | tvam avasthātra̍yātī̱taḥ | tvaṁ dehatra̍yātī̱taḥ | tvaṁ kālatra̍yātī̱taḥ | tvaṁ mūlādhārasthito̍'si ni̱tyam | tvaṁ śaktitra̍yātma̱kaḥ | tvāṁ yogino dhyāya̍nti ni̱tyam | tvaṁ brahmā tvaṁ viṣṇustvaṁ rudrastvamindrastvamagnistvaṁ vāyustvaṁ sūryastvaṁ candramāstvaṁ brahma̱ bhūrbhu̍vaḥ sva̱rom || 6||

ग॒णादिं᳚ पूर्व॑मुच्चा॒र्य॒ व॒र्णादिं᳚स्तद॒नन्तरम्। अनुस्वारः पर॑त॒रः। अर्धे॑न्दुलसि॒तम्। तारे॑ण ऋ॒द्धम्। एतत्तव

मनुस्वरूपम्। गकारः पूर्वरूपम्। अकारो मध्यमरूपम्।
अनुस्वारश्चान्त्यरूपम्। बिन्दुरुत्तररूपम्। नादः सन्धानम्।
संहिता सन्धिः। सैषा गणेशविद्या। गणक ऋषिः।
निचृद्गायत्री छन्दः। श्रीमहागणपतिर्देवता। ॐ गं गणपतये
नमः॥ ७॥

gaṇādiṁ pūrvamuccārya varṇādiṁstadanantaram | anusvāraḥ parataraḥ | ardhendulasitam | tāreṇa ṛddham | etattava manusvarūpam | gakāraḥ pūrvarūpam | akāro madhyamarūpam | anusvāraścāntyarūpam | binduruttararūpam | nādaḥ sandhānam | saṁhitā sandhiḥ | saiṣā gaṇeśavidyā | gaṇaka ṛṣiḥ | nicṛdgāyatrī chandaḥ | śrīmahāgaṇapatirdevatā | om gaṁ gaṇapataye namaḥ || 7||

एकदन्ताय विद्महे वक्रतुण्डाय धीमहि।
तन्नो दन्तिः प्रचोदयात्॥ ८॥

ekadantāya vidmahe vakratuṇḍāya dhīmahi |
tanno dantiḥ pracodayāt || 8||

एकदन्तं चतुर्हस्तं पाशमङ्कुशधारिणम्। रदं च वरदं हस्तैर्बिभ्राणं मूषकध्वजम्। रक्तं लम्बोदरं शूर्पकर्णकं रक्तवाससम्। रक्तगन्धानुलिप्ताङ्गं रक्तपुष्पैः सुपूजितम्। भक्तानुकम्पिनं देवं जगत्कारणमच्युतम्। आविर्भूतं च सृष्ट्यादौ प्रकृतेः पुरुषात्परम्। एवं ध्यायति यो नित्यं स योगी योगिनां वरः॥ ९॥

ekadantaṁ caturhastaṁ pāśamaṅkuśadhāriṇam | radaṁ ca varadaṁ hastairbibhrāṇaṁ mūṣakadhvajam | raktaṁ lambodaraṁ śūrpakarṇakaṁ raktavāsasam | raktagandhānuliptāṅgaṁ raktapuṣpaiḥ supūjitam | bhaktānukampinaṁ devaṁ jagatkāraṇamacyutam | āvirbhūtaṁ ca sṛṣṭyādau prakṛteḥ puruṣātparam | evaṁ dhyāyati yo nityaṁ sa yogī yogināṁ varaḥ || 9||

नमो व्रातपतये नमो गणपतये नमः प्रमथपतये नमस्तेऽस्तु लम्बोदराय एकदन्ताय विघ्नविनाशिने शिवसुताय श्रीवरदमूर्तये नमः॥ १०॥

namo vrātapataye namo gaṇapataye namaḥ pramathapataye namaste'stu lambodarāya ekadantāya vighnavināśine śivasutāya śrīvaradamūrtaye namaḥ || 10||

एतदथर्वशीर्षं योऽधीते। स ब्रह्मभूयाय कल्पते। स सर्वविघ्नैर्न बाध्यते। स सर्वतः सुखमेधते। स पञ्चमहापापात् प्रमुच्यते। सायमधीयानो दिवसकृतं पापं नाशयति। प्रातरधीयानो रात्रिकृतं पापं नाशयति। सायं प्रातः प्रयुञ्जानः पापोऽपापो भवति। सर्वत्राधीयानोऽपविघ्नो भवति। धर्मार्थकाममोक्षं च विन्दति। इदमथर्वशीर्षमशिष्याय न देयम्। यो यदि मोहाद् दास्यति। स पापीयान् भवति। सहस्रावर्तनाद्यं यं काममधीते। तं तमनेन साधयेत्॥ ११ ॥

etadatharvaśīrṣaṁ yo'dhīte | sa brahmabhūyāya kalpate | sa sarvavighnairna bādhyate | sa sarvataḥ sukhamedhate | sa pañcamahāpāpāt pramucyate | sāyamadhīyāno divasakṛtaṁ pāpaṁ nāśayati | prātaradhīyāno rātrikṛtaṁ pāpaṁ nāśayati | sāyaṁ prātaḥ prayuñjānaḥ pāpo'pāpo bhavati | sarvatrādhīyāno'pavighno bhavati | dharmārthakāmamokṣaṁ ca

vindati | idamatharvaśīrṣamaśiṣyāya na deyam | yo yadi mohād dāsyati | sa pāpīyān bhavati | sahasrāvartanādyaṁ yaṁ kāmamadhīte | taṁ tamanena sādhayet || 11||

अनेन गणपतिमभिषिञ्चति। स वाग्मी भवति। चतुर्थ्यामनश्नन् जपति। स विद्यावान् भवति। इत्यथर्वणवाक्यम्। ब्रह्माद्याचरणं विद्यान्न बिभेति कदाचनेति॥ १२॥

anena gaṇapatimabhiṣiñcati | sa vāgmī bhavati | caturthyāmanaśnan japati | sa vidyāvān bhavati | ityatharvaṇavākyam | brahmādyācaraṇaṁ vidyānna bibheti kadācaneti || 12||

यो दूर्वाङ्कुरैर्यजति। स वैश्रवणोपमो भवति। यो लाजैर्यजति। स यशोवान् भवति। स मेधावान् भवति। यो मोदकसहस्रेण यजति। स वाञ्छितफलमवाप्नोति। यः साज्य समिद्भिर्यजति। स सर्वं लभते स सर्वं लभते॥ १३॥

yo dūrvāṅkurairya̱jati । sa vaiśravaṇopamo bha̱vati । yo lājairya̱jati । sa yaśovān bha̱vati । sa medhāvān bha̱vati । yo modakasahasreṇa ya̱jati । sa vāñchitaphalamavāpno̱ti । yaḥ sājya samidbhirya̱jati । sa sarvaṁ labhate sa sarvaṁ la̱bhate ॥ 13॥

अष्टौ ब्राह्मणान् सम्यग् ग्रा॑हयि॒त्वा । सूर्यवर्च॑स्वी भ॒वति । सू॒र्य॒ग्र॒हे म॑हान॒द्यां॒ प्र॒तिमासन्निधौ॑ वा ज॒प्त्वा । सिद्धमन्त्रो॑ भ॒वति । म॒हा॒वि॒घ्ना᳚त् प्रमु॒च्यते । म॒हा॒दो॒षा᳚त् प्रमु॒च्यते । म॒हा॒पा॒पा᳚त् प्रमु॒च्यते । म॒हा॒प्र॒त्यवाया᳚त् प्रमु॒च्यते । स सर्वविद्भवति स सर्व॑वि॒द्भवति । य ए॒वं वेद॑ । इत्यु॑प॒नि॑षत् ॥ १४ ॥

aṣṭau brāhmaṇān samyag grāhayi̱tvā । sūryavarcasvī bha̱vati । sū̱rya̱gra̱he mahāna̱dyāṁ̱ pra̱timāsannidhau vā ja̱ptvā । siddhamantro bha̱vati । ma̱hā̱vi̱ghnāt pramu̱cyate । ma̱hā̱do̱ṣāt pramu̱cyate । ma̱hā̱pā̱pāt pramu̱cyate । ma̱hā̱pra̱tyavāyāt pramu̱cyate । sa sarvavidbhavati sa sarvavidbha̱vati । ya e̱vaṁ veda । ityupa̱niṣat ॥ 14॥

❋ ❋ ❋

भ॒द्रं कर्णे॑भिः शृणु॒याम॑ देवाः । भ॒द्रं प॑श्येमा॒क्षभि॒र्यज॑त्राः ।
स्थि॒रैरङ्गै॑स्तुष्टु॒वाꣳ स॑स्त॒नूभिः॑ । व्यशे॑म दे॒वहि॑तं॒ यदायुः॑ ।
स्व॒स्ति न॒ इन्द्रो॑ वृ॒द्धश्र॑वाः । स्व॒स्ति नः॑ पू॒षा वि॒श्ववे॑दाः ।
स्व॒स्ति न॒स्तार्क्ष्यो॒ अरि॑ष्टनेमिः । स्व॒स्ति नो॒ बृ॒ह॒स्पति॑र्दधातु ॥

bha̱draṁ karṇe̍bhiḥ śṛṇu̱yāma̍ devāḥ | bha̱draṁ pa̍śyemā̱kṣabhi̱ryaja̍trāḥ | sthi̱rairaṅga̍istuṣṭu̱vāmँ sa̍sta̱nūbhi̍ḥ | vyaśe̍ma de̱vahi̍taṁ̱ yadāyu̍ḥ | sva̱sti na̱ indro̍ vṛ̱ddhaśra̍vāḥ | sva̱sti na̍ḥ pū̱ṣā vi̱śvave̍dāḥ | sva̱sti na̱stārkṣyo̱ ari̍ṣṭanemiḥ | sva̱sti no̱ bṛ̱ha̱spati̍rdadhātu ||

ॐ शान्ति॒ः शान्ति॒ः शान्तिः॑ ॥

om śānti̱ḥ śānti̱ḥ śānti̍ḥ ||